

אאזמו"ר הצ"צ עבור דבריו ונאומיו, באספת הרבנים דשנת תר"ג, נגד שרי הממשלה בעניני הדת וספרי הדת, כמסופר בזמנים שונים, והקנסות נמשכו שנים רבות.

ז. בשנת תרי"ד גזרה הממשלה: (א) לעשות בתי ספר עבור ילדי בני ישראל. (ב) הוד כ"ק אדמו"ר הצ"צ יהי' נשיא הכבוד של כל בתי הספר ליהודים ברוסיה הלבנה. (ג) ליסד בית ספר בליו- באוויטש. (ד) להכריח את הוד כ"ק אאזמו"ר צמח צדק שיתן שנים מנכדיו לתלמידים בבית הספר.

ח. שני הנכדים אשר הוכרח אדמו"ר הצ"צ לתת לבית הספר, נפל הגורל על ר' ליב בן כ"ק הרב"ש ועל ר' ברוך בן כ"ק ר' שניאור ז"ל).

ט. בשעת הגזירה ההיא נסע הוד כ"ק אאזמו"ר מוה"ר יוסף יצחק עם ב"ב לחותנו כ"ק אאזמו"ר הרה"צ הר"ר יעקב ישראל להארנאסטיפאל להציל את בניו הקטנים מגזירת הלימוד בבית הספר.

י. כמה שנים עמלו ויגעו המשכילים לסדר את ספרי הלימוד אשר הוחלט באספת הרבנים בשנת תר"ג, והוד כ"ק אאזמו"ר צ"צ עכב באופנים שונים להמשיך את הדבר במשך כעשר שנים עד שנת תרי"ג. ובשנת תרי"ג התחיל ועד המשכילים לסדר את הספרים ושוב המציא כ"ק אאזמו"ר צ"צ עכובים שונים. ובתחלת שנת תרט"ז הוכרח ע"פ אונס גמור מושאנדרן לחתום על העתקתם של הספרים בתור אחד מחברי ועד המשכילים.

יא. הוד כ"ק אאזמו"ר צמח צדק

מקום מושבו של הוד כ"ק אאזמו"ר הר' יוסף יצחק. הצ"צ חפץ כי מושבו יהי' בליובאוויטש והרי"י חפץ שיתיישב באחת הערים בוואהלין ויהי' לנשיא, רבי.

ב. פתגם החסידים דער רבי ⁽¹¹⁹⁾ האט מורא פאר א דונער וואס ער האט קיינ- מאל ניט געהערט מער ווי פאר דעם קיסר מיט זיינע זשאנדארן.

ג. הוד כ"ק אאזמו"ר צמח צדק אמר על האספה ⁽¹²⁰⁾ בשנת תר"ג לפני השרים: יעקב אבינו אמר אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, בצלותי ובבעותי. בזמן הבית האבן אידן גע- האט א חרב וקשת צו פירן מלחמות. אין גלות האט השי"ת צוגענומען בא זיי דעם חרב וקשת פון מלחמה, אבער דעם חרב וקשת פון צלותא ובעותא דאס האט השי"ת איבערגעלאזן בא אידן בזמן הגלות, און אדרבא דער חרב וקשת פון צלותא ובעותא איז נאך שטארקער פאר דעם אייזערנעם חרב וקשת.

ד. באספה ההיא אמר לפני השרים: דער וואס אלפי ישראל זיינען אים בוחר פאר א רב גיבן זיי אים כח הרבים, ווען אלפי ישראל גיבן איינעם זייערע כחות רוחנים, זייערע נשמה כחות, ווערט ער א נשיא. א נשיא באדארף האבן מסירת נפש אויף דעם קיום התורה והמצות. ה. מסירות נפש איז ווי אברהם אבינו האט זיך מוסר נפש געווען, ניט ווי הרן וואס האט געווארט מיט זיין מסירת נפש וואס וועט זיין מיט אברהם'ן אויב ער וועט ניצול ווערן.

ו. הרבה קנסות הטילו על הוד כ"ק

(119) הכונה על אדמו"ר הצמח צדק.

(120) בפרטיות ע"ד האסיפה ראה בקונטרס:

הצמח צדק ותנועת ההשכלה.

(121) בנו של הרה"ק ר' מנחם נחום בן אדמו"ר האמצעי, חתנו של הצ"צ.